

1

แหล่งกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง

วิชาวงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 20100 - 2002

เนื้อหา

1. แหล่งกำเนิดไฟฟ้า
2. ไฟฟ้าที่เกิดจากการเสียดสี
3. ไฟฟ้าที่เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี
4. ไฟฟ้าที่เกิดจากความร้อน
5. ไฟฟ้าที่เกิดจากแรงกดดัน
6. ไฟฟ้าที่เกิดจากแสงสว่าง
7. ไฟฟ้าที่เกิดจาสนามแม่เหล็ก

เนื้อหา

8. ชนิดของไฟฟ้า

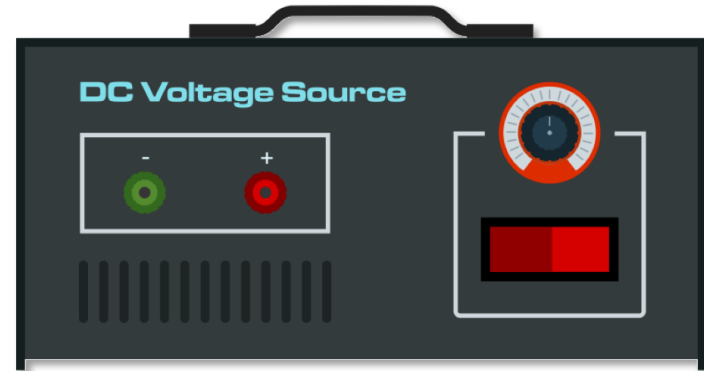
9. ไฟฟ้าสถิต

10. ไฟฟ้ากระแสตรง

11. เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง

12. เซลล์ไฟฟ้า

บทสรุป

1. แหล่งกำเนิดไฟฟ้า

รูปที่ 1 กระแสไฟฟ้า

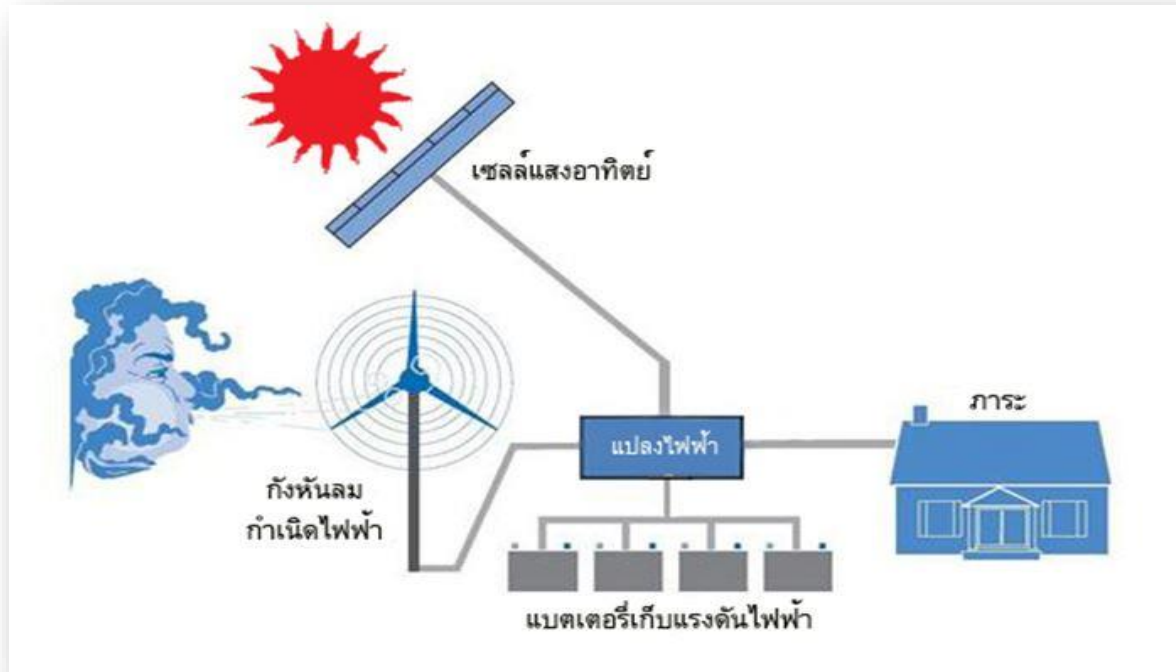
ไฟฟ้า

เป็นพลังงานรูปหนึ่ง มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อมนุษย์บนโลก ไฟฟ้าถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ มากมาย การพัฒนาประเทศ การพัฒนาอุตสาหกรรม รวมถึงการดำรงชีวิตของมนุษย์บนโลก เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ จำเป็นต้องใช้ไฟฟ้าเข้าไปช่วยในการทำงาน ไฟฟ้าสามารถกำเนิดขึ้นได้จากแหล่งกำเนิดหลายชนิด แตกต่างกันไป แต่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เหมือนกัน

1. แหล่งกำเนิดไฟฟ้า

รูปที่ 2 แหล่งกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง

1. แหล่งกำเนิดไฟฟ้า

1. ไฟฟ้าที่เกิดจากการเสียดสี
2. ไฟฟ้าที่เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี
3. ไฟฟ้าที่เกิดจากความร้อน
4. ไฟฟ้าที่เกิดจากแรงกดดัน
5. ไฟฟ้าที่เกิดจากแสงสว่าง
6. ไฟฟ้าที่เกิดจาสนามแม่เหล็ก

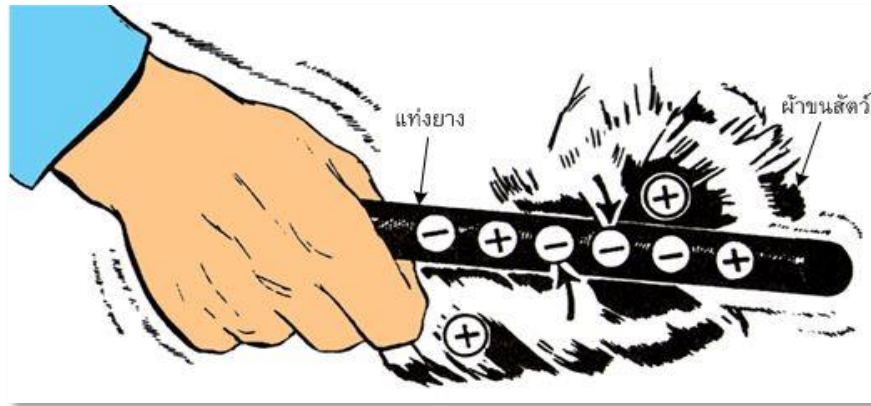
รูปที่ 3 หลอดไฟฟ้า

2. ไฟฟ้าที่เกิดจากการเสียดสี

ไฟฟ้าที่เกิดจากการเสียดสี หรืออาจเรียกว่าไฟฟ้าสถิต เป็นไฟฟ้าที่ถูกค้นพบมานานมากกว่า 2,000 ปีแล้ว เกิดขึ้นได้จากการนำวัตถุต่างกัน 2 ชนิดที่แห้งสนิทมาเสียดสีกัน เช่น ผ้าแพรกับแท่งแก้ว ผ้าขนสัตว์กับแท่งยาง ผ้าขนหนูกับแผ่นพลาสติก และผมกับหวี เป็นต้น

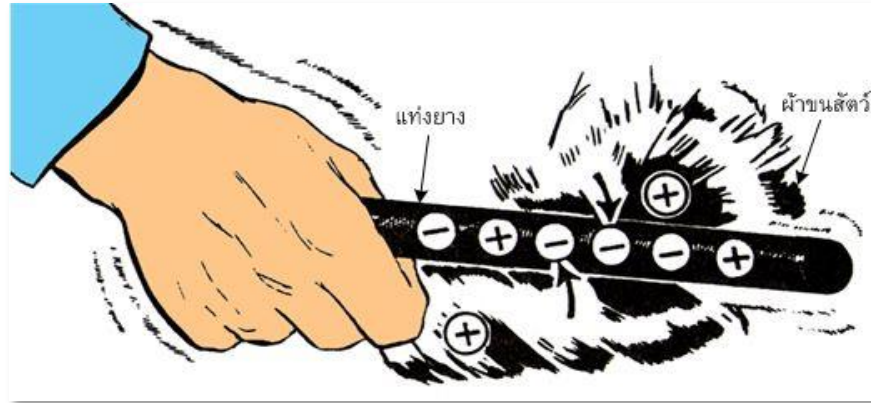
รูปที่ 4 การเสียดสีระหว่างขนสัตว์กับแท่งยาง

2. ไฟฟ้าเกิดจากการเสียดสี

ผลการเสียดสีดังกล่าวทำให้เกิดการถ่ายเทประจุไฟฟ้าระหว่างกันในวัตถุทั้ง 2 ชนิดนั้น เป็นผลให้เกิดความไม่สมดุลกันของประจุไฟฟ้าขึ้น วัตถุทั้ง 2 ชนิดแสดงศักย์ไฟฟ้าออกมาแตกต่างกัน วัตถุชนิดหนึ่งมีศักย์บวกมากกว่า แสดงศักย์ไฟฟ้าบวก (+) ออกมา วัตถุอีกชนิดหนึ่งมีศักย์ลบมากกว่า แสดงศักย์ไฟฟ้านลบ (-) ออกมา ไฟฟ้าเกิดจากการเสียดสี

รูปที่ 4 การเสียดสีระหว่างขนสัตว์กับแท่งยาง

2. ไฟฟ้าเกิดจากการเสียดสี

วิดีโอที่ 1 ไฟฟ้าสถิต

ที่มา :

<https://www.youtube.com/watch?v=L3DFNgnivxE&list=PPSV>

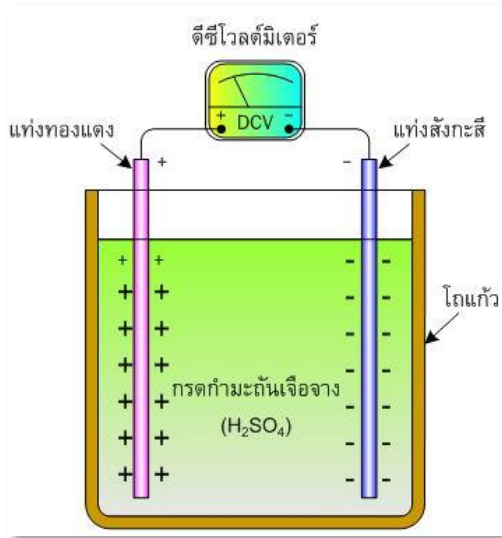
วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี

Chonburi Technical College

3. ไฟฟ้าที่เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี

ไฟฟ้าที่เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี เกิดขึ้นได้โดยนำแท่งวัตถุต่างกันมา 2 ชนิด เช่น แท่งทองแดง และแท่งสังกะสี ไปจุ่มลงใน กรดกำมะถันเจือจาง (H_2SO_4) ถูกเรียกว่า **สารอิเล็กโทรไลต์ (Electrolyte)**

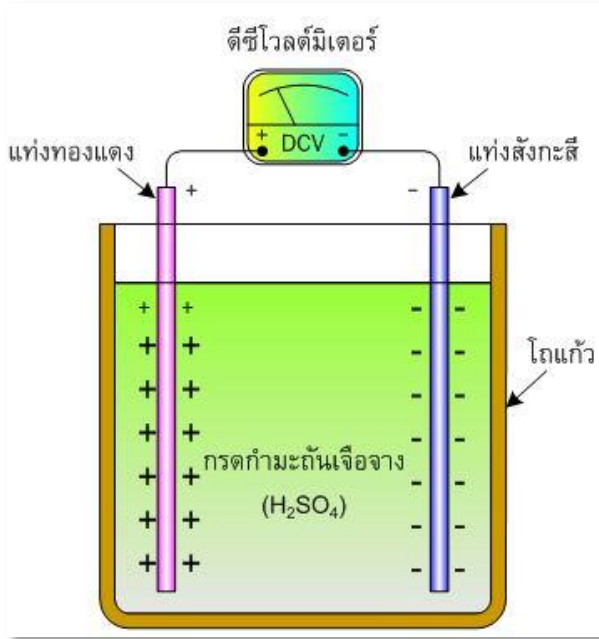

รูปที่ 5 ไฟฟ้าที่เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี

3. ไฟฟ้าเกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี

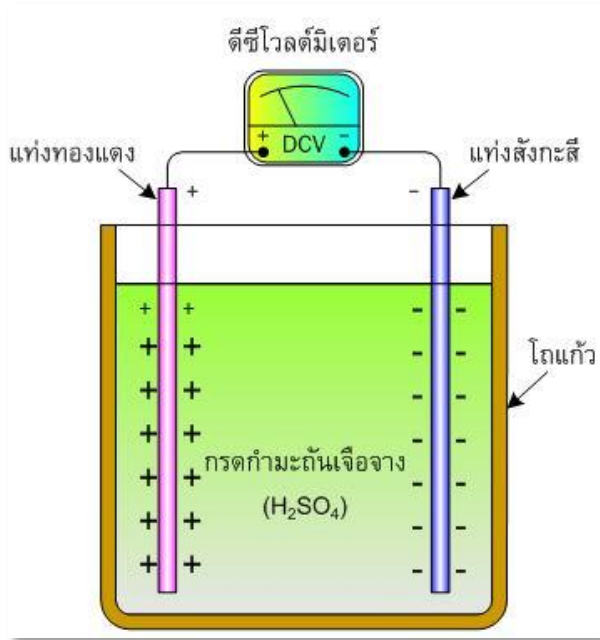
รูปที่ 5 ไฟฟ้าที่เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี

บรรจุลงในโถแก้ว ผลดังกล่าวทำให้เกิดการแยกตัวของประจุไฟฟ้าขึ้น ประจุไฟฟ้าลบไปรวมตัวอยู่ด้านแท่งสังกะสี ทำให้แท่งสังกะสีแสดงศักย์ไฟฟ้าลบ (-) ออกมา ประจุไฟฟ้าบวกไปรวมตัวอยู่ด้านแท่งทองแดง ทำให้แท่งทองแดงแสดงศักย์ไฟฟ้าบวก (+) ออกมา

3. ไฟฟ้าเกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี

รูปที่ 5 ไฟฟ้าที่เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี

การตรวจสอบไฟฟ้าเกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี ทำได้โดยใช้มิเตอร์วัดแรงดันไปวัดคร่อมที่ขั้วโลหะทั้งสอง มิเตอร์จะแสดงค่าแรงดันออกมา ไฟฟ้าเกิดจากปฏิกิริยาทางเคมีแบบเบื้องต้นนี้เรียกว่า โวลตาอิกเซลล์ (Voltaic Cell) ไฟฟ้าเกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี

3. ไฟฟ้าเกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี

หลักการของโวลตาอิกเซลล์ มาสร้างเพิ่มจำนวนเซลล์ไฟฟ้าไว้ภายในมากขึ้น ทำให้ได้ค่าแรงดันและกระแสเพิ่มสูงขึ้น นำไปใช้งานกับอุปกรณ์ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ แหล่งกำเนิดไฟฟ้าเกิดจากปฏิกิริยาทางเคมีที่ผลิต มาใช้งาน เช่น ถ่านไฟฉาย และแบตเตอรี่ เป็นต้น

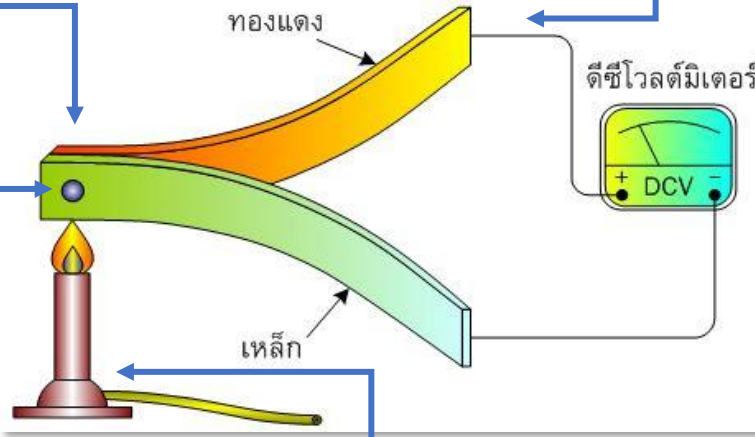

4. ไฟฟ้าที่เกิดจากความร้อน

ไฟฟ้าที่เกิดจากความร้อน

รูปที่ 6 ไฟฟ้าที่เกิดจากความร้อน

1. โดยใช้แท่งโลหะต่างชนิดกัน 2 แท่ง หรือใช้แผ่นโลหะต่างชนิดกัน 2 แผ่น เช่น ทองแดง

2. ยึดให้แน่นด้วยหมุดยึด หรือการเชื่อมติดกัน

3. ปลายโลหะที่เหลืออีกด้านทำให้ปลายแยกห่างออกจากกัน

5. การตรวจสอบไฟฟ้าเกิดจากความร้อน ทำได้โดยใช้มิเตอร์วัดแรงดันไปวัดคร่อมที่ขั้วโลหะทั้งสองด้านปลายแยกห่างจากกัน มิเตอร์จะแสดงค่าแรงดันออกมา ไฟฟ้าเกิดจากความร้อน

4. เมื่อใช้ความร้อนเผาที่ปลายด้านติดกันของโลหะทั้งสอง ส่งผลให้โลหะทั้งสองบริเวณปลายที่ติดกันเกิดการแยกตัวของประจุไฟฟ้า ทำให้ปลายโลหะทั้งสองด้านที่แยกห่างออกจากกันเกิดศักย์ไฟฟ้าขึ้นมา

4. ไฟฟ้าที่เกิดจากความร้อน

ไฟฟ้าที่เกิดจากความร้อน ที่ผลิตมาใช้งานจริง เป็นอุปกรณ์ที่มีชื่อเรียกว่า **เทอร์โมคัปเปิล (Thermocouple)** ใช้งานในการตรวจวัดอุณหภูมิ การทำงานเกี่ยวกับความร้อน หรือการควบคุมอุณหภูมิ

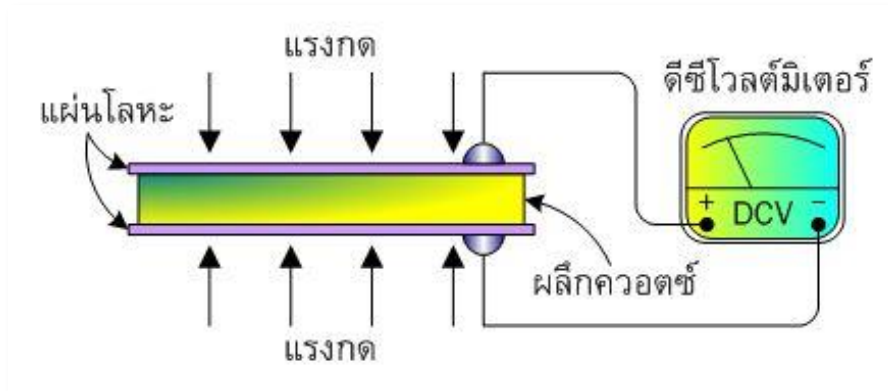
รูปที่ 7 ลักษณะเทอร์โมคัปเปิล

5. ไฟฟ้าเกิดจากแรงกดดัน

ไฟฟ้าเกิดจากแรงกดดัน เกิดขึ้นได้โดยใช้ผลึกแร่ควอตซ์ (QuartzCrystal) เป็นตัวให้กำเนิดไฟฟ้า โครงสร้างประกอบด้วยผลึกแร่ควอตซ์ทำเป็นแผ่นบาง มีแผ่นโลหะประกบติดด้านนอกทั้งสองด้าน แผ่นโลหะทั้งสองต่อเป็นขั้วจ่ายไฟฟ้าออกมา ไฟฟ้าจะเกิดขึ้นในผลึกแร่ควอตซ์เมื่อมีแรงกดดัน หรือแรงสั่นสะเทือนไปกระทำที่ผลึกแร่ควอตซ์ โครงสร้างผลึกแร่ควอตซ์กำเนิดไฟฟ้า

รูปที่ 8 ไฟฟ้าที่เกิดจากแรงกดทับ

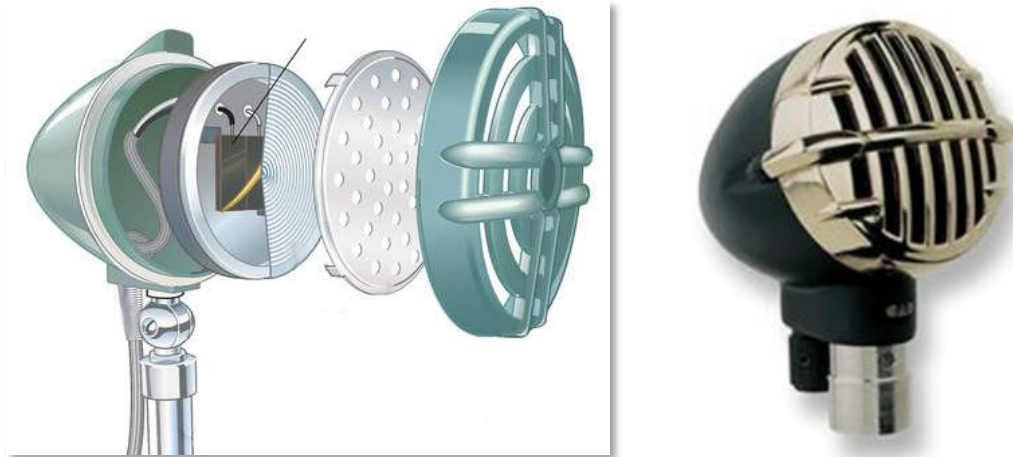

5. ไฟฟ้าเกิดจากแรงกดดัน

สามารถนำผลึกแร่ควอตซ์ไปใช้งานให้กำเนิดไฟฟ้าได้ ใช้ผลิตเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดต่างๆ ได้ เช่น คริสตอลไมโครโฟนและหัวอ่านเครื่องเล่นแผ่นเสียง เป็นต้น ลักษณะคริสตอลไมโครโฟน

รูปที่ 9 คริสตอลไมโครโฟน

6. ไฟฟ้าที่เกิดจากแสงสว่าง

ไฟฟ้าที่เกิดจากแสงสว่าง เกิดขึ้นได้จากการใช้อุปกรณ์ที่มีความไวต่อแสงเมื่อมีแสงมาตกกระทบจะสามารถให้กำเนิดไฟฟ้าขึ้นมา อุปกรณ์ที่นิยมนำมาใช้งานเรียกว่า **เซลล์แสงอาทิตย์** หรือโซลาร์เซลล์ (SolarCell)

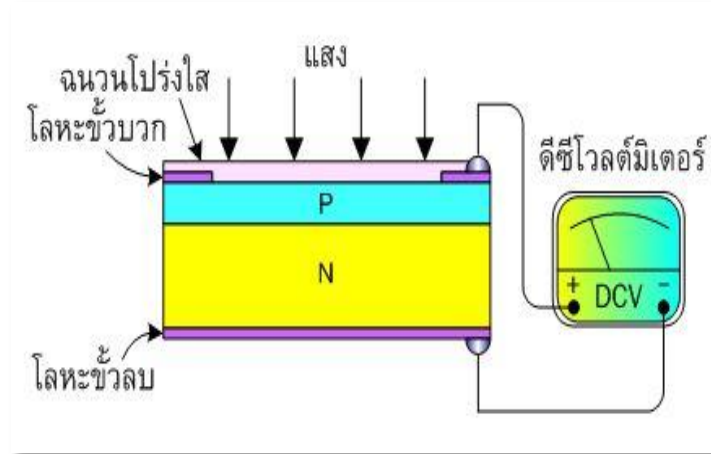
รูปที่ 10 โซลาร์เซลล์ (SolarCell)

6. ไฟฟ้าเกิดจากแสงสว่าง

โครงสร้างเซลล์แสงอาทิตย์ ผลิตมาจากสารกึ่งตัวนำซิลิคอน (Si) ชนิด P ที่มีโปรตอน หรือ ศักย์ไฟฟ้าบวก (+) มากกว่าปกติ และสารชนิด N ที่มีอิเล็กตรอน หรือศักย์ไฟฟ้านลบ (-) มากกว่าปกติ นำมาประกบติดกัน ส่วนนอกของสารชนิด P และสารชนิด N ถูกปิดด้วยแผ่นโลหะอีกชั้น

รูปที่ 11 โครงสร้างการทำงานโซลาร์เซลล์ (SolarCell)

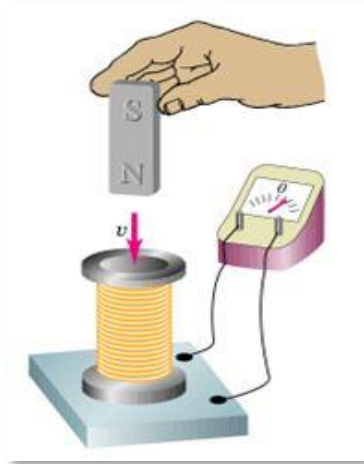

7. ไฟฟ้าที่เกิดจากสนามแม่เหล็ก

ไฟฟ้าที่เกิดจากสนามแม่เหล็ก เกิดขึ้นได้จาก

การใช้สนามแม่เหล็กตัดผ่านเส้นลวดตัวนำหรือใช้เส้นลวดตัวนำเคลื่อนที่ตัดผ่านสนามแม่เหล็ก ผลการทำงานดังกล่าวทำให้เส้นลวดตัวนำเกิดไฟฟ้าขึ้นมา การเคลื่อนที่ตัดผ่านกันของสนามแม่เหล็กและเส้นลวดตัวนำ ต้องมีการตัดผ่านกันอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ไฟฟ้าเกิดจากสนามแม่เหล็ก

รูปที่ 12 ไฟฟ้าที่เกิดจากสนามแม่เหล็ก

7. ไฟฟ้าเกิดจากสนามแม่เหล็ก

ไฟฟ้าเกิดจากสนามแม่เหล็ก เป็นการกำเนิดไฟฟ้าที่มีความสำคัญมากถูกนำไปใช้งานอย่างกว้างขวาง ผลิตขึ้นมาในรูปเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (Generator) การขับเคลื่อนให้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าทำงาน ทำได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น ใช้พลังงานในการขับเคลื่อน สร้างไว้ในรูปเขื่อนกักเก็บน้ำ ใช้พลังลมในการขับเคลื่อน สร้างไว้ในรูปกังหันลม และใช้เชื้อเพลิงในการขับเคลื่อน ได้แก่ น้ำมัน ถ่านหิน ก๊าซ ปรมาณู เป็นต้น เครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่ผลิตมาใช้งาน

รูปที่ 13 ไฟฟ้าที่เกิดจากสนามแม่เหล็ก

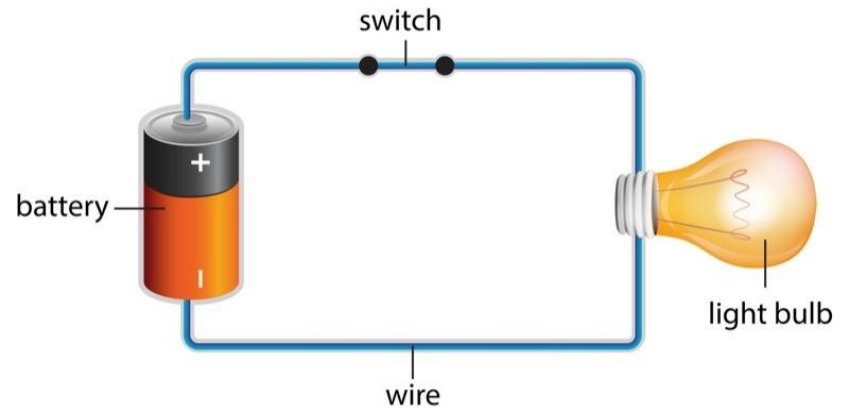
8. ชนิดของไฟฟ้า

1.1 ชนิดของไฟฟ้า ไฟฟ้าที่เกิดขึ้นมีอยู่ 2 ชนิด

คือ ไฟฟ้าที่เกิดขึ้นเองโดยตามธรรมชาติ เราเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **ไฟฟ้าสถิต** กับไฟฟ้าที่มนุษย์ผลิตขึ้นมา เรียกว่า **ไฟฟ้ากระแส**

รูปที่ 14 ไฟฟ้าสถิต

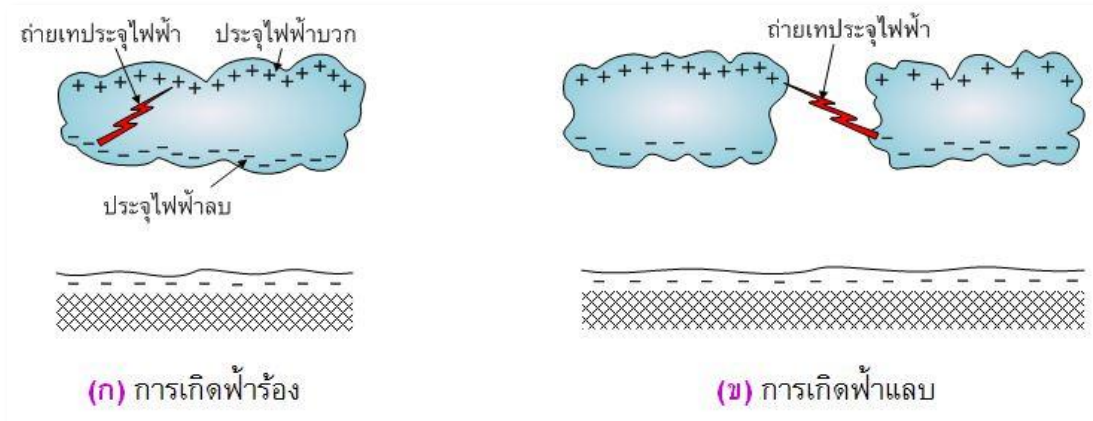

รูปที่ 15 ไฟฟ้ากระแส

9. ไฟฟ้าสถิต

ไฟฟ้าสถิต เป็นประเภทไฟฟ้าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น พ้่าร้อง พ้่าแลบ พ้่าผ่า และการเสียดสี การเกิดไฟฟ้าสถิตเกิดขึ้นจากความไม่สมดุลของประจุไฟฟ้าบวก (+) และประจุไฟฟ้าลบ (-) ระหว่างตำแหน่งสองตำแหน่ง การเกิดไฟฟ้าสถิตตามธรรมชาติ

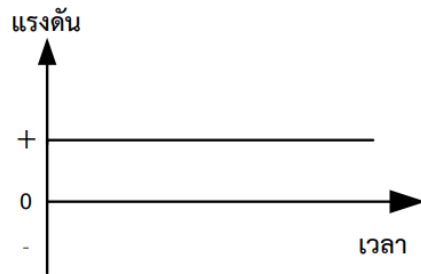
รูปที่ 16 การเกิดไฟฟ้าสถิต

10. ไฟฟ้ากระแสตรง

ไฟฟ้ากระแสตรง (Direct Current) คือไฟฟ้าที่มีทิศทางไหลของกระแสเพียงทิศทางเดียวอย่างต่อเนื่อง เกิดจากแหล่งกำเนิดไฟฟ้าที่มีขั้วแรงดันบวก (+) หรือลบ (-) จ่ายออกมาคงที่ตายตัว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงขั้วแรงดัน กระแสไฟฟ้าที่ไหลในวงจรเกิดจากการเคลื่อนที่ของอิเล็กตรอนอิสระภายในวงจรจากอะตอมหนึ่งไปอะตอมอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง จากขั้วไฟฟาลบ (-) ไปยังขั้วไฟฟ้าบวก (+) ในทิศทางเดียว ไฟฟ้ากระแสตรงกำเนิดขึ้นมาได้จากแหล่งกำเนิดหลายชนิดดังที่กล่าวมาแล้ว เช่น ปฏิกริยาเคมี ความร้อน แสงสว่าง และสนามแม่เหล็ก เป็นต้น

รูปที่ 17 ไฟฟ้ากระแสตรง

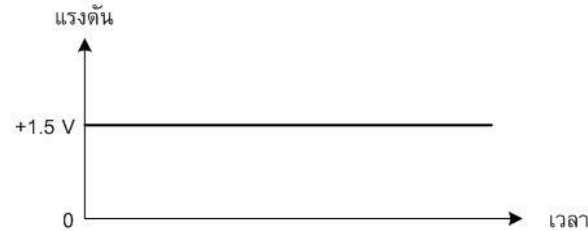

10. ไฟฟ้ากระแสตรง

แหล่งกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง (DC) ระดับแรงดันที่จ่ายออกมาจะคงที่ตลอดเวลา แหล่งจ่ายแรงดันไฟตรงและระดับแรงดันไฟตรงที่เกิดการเกิดกระแสไฟฟ้าไหล เป็นการทำให้อิเล็กทรอนิกส์ที่เคลื่อนที่เปลี่ยนแปลงพลังงานไป

(ก) แหล่งจ่ายแรงดันไฟตรง

(ข) ระดับแรงดันที่จ่ายออกมา

รูปที่ 18 แหล่งไฟฟ้ากระแสตรง

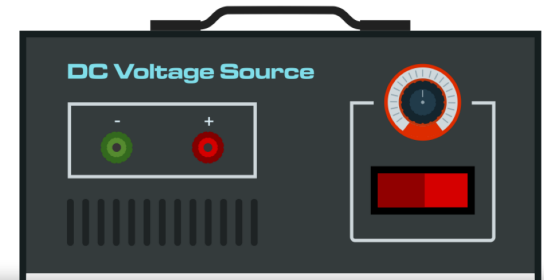

11. เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง

เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง คือ เครื่องให้กำเนิดแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าขึ้นมา เป็นแหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงที่สร้างขึ้นมามีใช้งานแทนแหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงทั้ง 6 ชนิดดัง ที่กล่าวมา ช่วยอำนวยความสะดวกในการใช้งาน ถูกนำไปใช้งานในอุปกรณ์ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากมาย รวมถึงนำไปใช้งานในห้องทดลองและห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่ใช้แหล่งกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง เครื่องกำเนิดไฟฟ้า กระแสตรงที่ผลิตมาใช้งาน ได้แก่

แหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสตรง (DC Power Supply)

แหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงปรับค่าได้ (DC Regulated Power Supply)

11. เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง

เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง ก เป็นแหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงชนิดจ่ายแรงดันคงที่ออกเอาต์พุต เช่น 13.8 V ระดับแรงดันจ่ายออกคงที่ตลอดเวลา และสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าได้สูงมาก เช่น 30 A เป็นต้น

เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง ข เป็นแหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงปรับค่าได้ สามารถปรับแรงดันไฟตรงจ่ายออกเอาต์พุตคงที่ เช่น 0 – 30 V และปรับกระแสจ่ายออกเอาต์พุตได้ เช่น ปรับกระแสได้สูงสุด 1 A เป็นต้น

12. เซลล์ไฟฟ้า

แหล่งจ่ายแรงดันไฟตรง สามารถผลิตขึ้นมาได้จากวัสดุและสารเคมีหลายชนิดแตกต่างกัน แต่ละชนิดจะให้คุณภาพและประสิทธิภาพในการใช้งานแตกต่างกัน แหล่งจ่ายแรงดันไฟตรงมัก ถูกเรียกรวมกันว่า เซลล์ไฟฟ้า (Electric Cell)

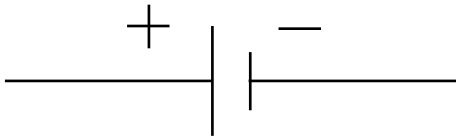
เซลล์ไฟฟ้า (Electrical Cell) หมายถึง ต้นกำเนิดประเกศแรงดันไฟฟ้ากระแสตรงที่เกิดจาก ปฏิกิริยาทางเคมี จึงมี 2 ขั้ว คือ ขั้วบวก (+) และขั้วลบ (-) ตัวอย่างเซลล์ไฟฟ้า ได้แก่ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ (Battery) โดยปกติเซลล์ไฟฟ้าเซลล์เดียวไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ถ้าหากต้องการ กระแสไฟฟ้าสูงขึ้นต้องนำแต่ละเซลล์ไฟฟ้ามารวมกัน และหากต้องการแรงดันไฟฟ้าสูงขึ้นต้อง นำแต่ละเซลล์ไฟฟ้ามารวมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกำรต่อวงจรเซลล์ไฟฟ้านั้น ลักษณะเซลล์ไฟฟ้ามี ชนิดเซลล์เดี่ยวและหลายเซลล์

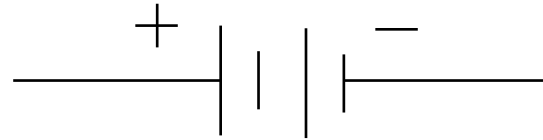

12. เซลล์ไฟฟ้า

สัญลักษณ์ของเซลล์ไฟฟ้า

เซลล์ไฟฟ้าชนิดเซลล์เดี่ยว

เซลล์ไฟฟ้าชนิดหลายเซลล์

12. เซลล์ไฟฟ้า

ประเภทของเซลล์ไฟฟ้า

1. เซลล์ปฐมภูมิ คือ เซลล์ไฟฟ้าที่ใช้งานได้ครั้งเดียว เมื่อนำเซลล์ไฟฟ้าชนิดนี้ไปใช้งานจนกระทั่งแรงดันไฟหมด ไม่สามารถนำกลับมาใช้งานได้อีก ต้องทิ้งเซลล์ไฟฟ้านั้นไป และนำเซลล์ไฟฟ้าก้อนใหม่มาใช้งานแทน ได้แก่ ถ่านไฟฉายที่ใช้งานทั่วไป

รูปที่ 19 ถ่านชนิดคาร์บอน-สังกะสี

12. เซลล์ไฟฟ้า

2. เซลล์ทุติยภูมิ คือ เซลล์ไฟฟ้าที่ใช้งานได้หลายครั้ง เมื่อนำเซลล์ไฟฟ้าชนิดนี้ไปใช้งานจนกระทั่งแรงดันไฟหมด สามารถนำไปประจุแรงดันใหม่ได้ และนำกลับมาใช้งานได้อีก ได้แก่ ถ่านไฟฉายชนิดนิกเกิลแคดเมียม (NiCd) ถ่านไฟฉายชนิดนิกเกิลมิตอลไฮดรอกไซด์ (NiMH) และแบตเตอรี่รถยนต์ เป็นต้น ถ่านไฟฉายชนิดประจุแรงดันใหม่ได้ และเครื่องประจุแรงดัน

รูปที่ 20 ถ่านชนิดคาร์บอน-สังกะสี

12. เซลล์ไฟฟ้า

ชนิดของแบตเตอรี่หรือเซลล์ไฟฟ้า

1. แบตเตอรี่ชนิด คาร์บอน-สังกะสี ถ่านไฟฉายธรรมดาที่รู้จักกันโดยทั่วไป เป็นเซลล์ไฟฟ้าที่มีการใช้งานมาก เช่น วิทย์ นาฬิกา กล้อง เป็นต้น โดยทั่วไปจะมี แรงดัน 1.5 โวลต์ มีหลายขนาด ได้แก่ D , C , AA , AAA แต่ที่นิยมใช้ คือ AA และ AAA นอกจากนั้นยังมีแบบก้อน สีเหลี่ยมที่มี แรงดันมาก เช่น ขนาดแรงดัน 9 โวลต์ เป็นต้น

รูปที่ 21 ถ่านชนิดคาร์บอน-สังกะสี

12. เซลล์ไฟฟ้า

2. เซลล์ไฟฟ้าชนิดอัลคาไลน์แมงกานีส คือ ถ่านไฟฉายแบบอัลคาไลน์ เป็น เซลล์ไฟฟ้าที่ให้พลังงานไฟฟ้าได้สูงกว่าเซลล์ไฟฟ้าชนิดคาร์บอน-สังกะสี 4 -9 เท่า ซึ่งขึ้นอยู่กับ สภาพะการใช้งาน และมีช่วงอุณหภูมิของการใช้งานกว้างกว่าถ่านธรรมดา แต่มีราคาแพงกว่า เซลล์ไฟฟ้าชนิดคาร์บอน-สังกะสี เหมาะกับการใช้งานที่ต่อเนื่องยาวนาน มีลักษณะเหมือนกับ ถ่านไฟฉายทั่ว ๆ ไป

รูปที่ 22 ถ่านไฟฉายแบบอัลคาไลน์

12. เซลล์ไฟฟ้า

3. เซลล์ไฟฟ้าชนิดเงิน มีส่วนประกอบเช่นเดียวกับเซลล์ไฟฟ้าชนิดปรอท แต่ให้ ศักย์ไฟฟ้าประมาณ 1.55 โวลต์ มีขนาดเล็กและมีอายุการใช้งานได้นานมาก แต่มีราคาแพงจึงใช้กับอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าบางชนิด เช่น นาฬิกา เครื่องคิดเลข เป็นต้น

รูปที่ 23 เซลล์ไฟฟ้าชนิดเงิน

12. เซลล์ไฟฟ้า

4. เซลล์ไฟฟ้าชนิดลิเธียม คือ เป็นเซลล์ไฟฟ้าที่ให้พลังงานไฟฟ้าสูง มีแรงดันขนำด 3 โวลต์ มีขนาดเล็กมาก รูปร่างคล้ายเม็ดกระดุม เหมาะสำหรับใช้กับงานหนักที่ต้องกำรแรงดันสูง กว่าปกติ นิยมใช้ในนาฬิกาข้อมือ เครื่องคิดเลข แผงเมนบอร์ดคอมพิวเตอร์ เกมกค รีโมทรถยนต์ เป็นต้น

รูปที่ 24 เซลล์ไฟฟ้าชนิดลิเธียม

12. เซลล์ไฟฟ้า

5. เซลล์ไฟฟ้าชนิดน้ำกรด-ตะกั่ว

รูปที่ 25 เซลล์ไฟฟ้าชนิดน้ำกรด-ตะกั่ว

6. เซลล์ไฟฟ้าชนิด นิกเกิล-แคดเมียม ที่สามารถประจุใหม่ได้

รูปที่ 26 เซลล์ไฟฟ้าชนิดนิกเกิล-แคดเมียม

12. เซลล์ไฟฟ้า

การต่อเซลล์ไฟฟ้า สามารถแบ่งการต่อได้ดังนี้

1. การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม (Series Cells) แบ่งออกเป็น

- ชนิดแรงดันไฟฟ้าเสริมกัน
- ชนิดแรงดันไฟฟ้าหักล้างกัน

2. การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบขนาน (Parallel Cells)

3. การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบผสม (Compound Cells) แบ่งออกเป็น

- ชนิดอนุกรม – ขนาน
- ชนิดขนาน – อนุกรม

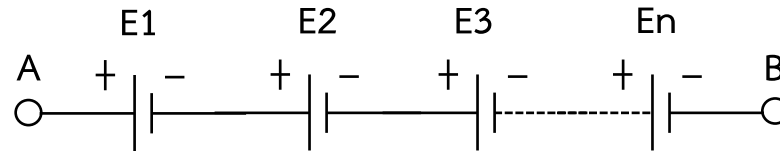

12. เซลล์ไฟฟ้า

1. การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม (Series Cells) แบ่งออกเป็น

- ชนิดแรงดันไฟฟ้า **เสริมกัน**

รูปที่ 27 การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรมเสริมกัน มีคุณสมบัติดังนี้

1. ค่าแรงดันไฟฟ้ารวมเพิ่มขึ้นตามจำนวนเซลล์ไฟฟ้านำมาต่อเพิ่มในวงจร เขียนเป็นสมการดังนี้

$$\mathbf{E_T = E_{AB} = E1 + E2 + E3 + E_n}$$

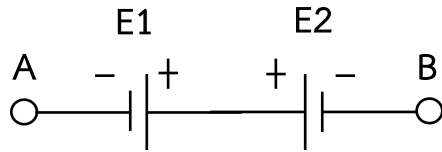

12. เซลล์ไฟฟ้า

1. การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม (Series Cells) แบ่งออกเป็น

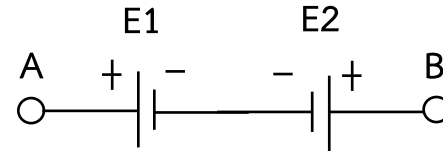
- ชนิดแรงดันไฟฟ้าแบบ**หักล้างกัน**

กรณีที่ 1 ขั้วบอกรันเข้าหากัน

รูปที่ 28 แรงดันไฟฟ้าแบบหักล้างกันขั้วบวกรันเข้าหากัน

กรณีที่ 2 ขั้วลบหันเข้าหากัน

รูปที่ 29 แรงดันไฟฟ้าแบบหักล้างกันขั้วลบหันเข้าหากัน

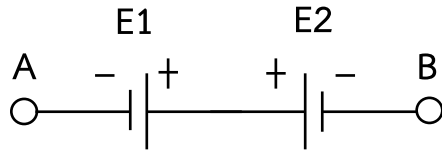

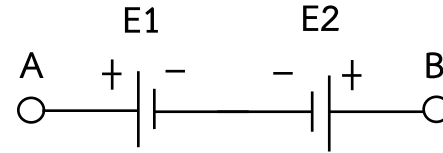
12. เซลล์ไฟฟ้า

การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรมหักล้างกัน มีคุณสมบัติดังนี้

1. ค่าแรงดันไฟฟ้ารวมเท่ากับแรงดันไฟฟ้าของแต่ละเซลล์ที่เสริมกันและหักล้างกัน เมื่อต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรมหักล้างกันหรือทิศทางตรงข้ามกัน เขียนเป็นสมการ ดังนี้

$$\mathbf{E_T = E_{AB} = E1 - E2}$$
 (กรณีที่ E1 มากกว่า E2)

$$\mathbf{E_T = E_{AB} = E2 - E1}$$
 (กรณีที่ E2 มากกว่า E1)

โดยที่

E_T = แรงดันไฟฟ้ารวมของวงจร หน่วย โวลต์

E_1, E_2 = แรงดันไฟฟ้าของแต่ละเซลล์ที่เสริมกันหรือหักล้างกัน หน่วย โวลต์

E_n = แรงดันไฟฟ้าเซลล์สุดท้ายของวงจร หน่วย โวลต์

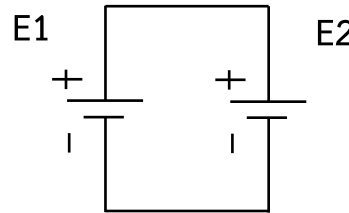

12. เซลล์ไฟฟ้า

2. การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบขนาน (Parallel Cells)

เป็นการต่อเซลล์ไฟฟ้าที่ต้องนำเซลล์ไฟฟ้าที่มีขนาดของแรงดันไฟฟ้าเท่ากันมาต่อเข้าด้วยกัน โดยมีลักษณะเอาขั้วที่เหมือนกันรวมอยู่จุดเดียวและขั้วที่เหลือก็ต่อรวมกัน

รูปที่ 30 การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบขนาน (Parallel Cells)

การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบขนาน มีคุณสมบัติดังนี้

1. ค่าแรงดันไฟฟ้าที่จ่ายออกมาได้เท่ากับแรงดันเพียงเซลล์เดียว
2. กระแสไฟฟ้ารวมเพิ่มขึ้นตามจำนวนเซลล์ไฟฟ้าที่นำมาต่อเพิ่มในวงจร

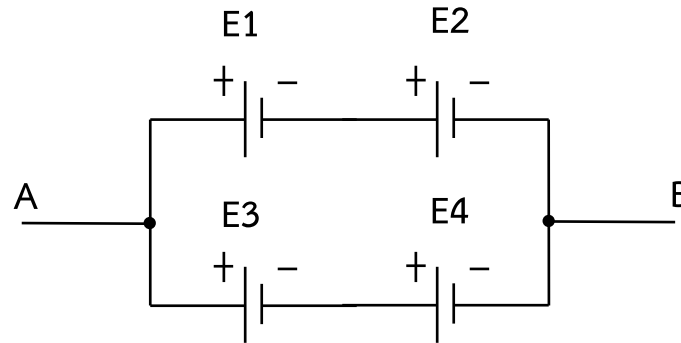

12. เซลล์ไฟฟ้า

3. การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบผสม (Compound Cells) แบ่งออกเป็น

เป็นลักษณะการต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรมกับการต่อ เซลล์ไฟฟ้าแบบขนานหรือการต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบขนานกับการต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม เป็นการต่อผสมแบบไม่ตายตัวสามารถเปลี่ยนแปลงตามความต้องการ ลักษณะการต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบผสม

รูปที่ 31 การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบผสม (Compound Cells)

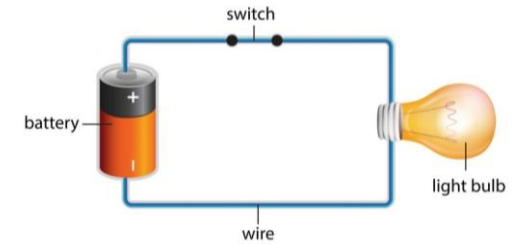

บทสรุป

ไฟฟ้าแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ไฟฟ้าสถิต และไฟฟ้ากระแส

โดยแบ่งจากการกำเนิดได้ 6 วิธี คือ

1. เกิดจากการเสียดสี
2. เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมี
3. เกิดจากความร้อน
4. เกิดจากแรงกดดัน
5. เกิดจากแสงสว่าง
6. เกิดจากสนามแม่เหล็ก

บทสรุป

การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบ่งการต่อออกได้เป็น 3 แบบ

คือ ต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม ต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบขนาน และต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบผสม การต่อเซลล์ไฟฟ้าแต่ละแบบเพื่อให้ได้ค่าปริมาณไฟฟ้าตามต้องการ

1. การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

คือ การนำเซลล์ไฟฟ้า หรือแหล่งจ่ายไฟฟ้ามาต่อเป็นแถวเรียงลำดับกันไป โดยนำขั้วใดขั้วหนึ่งของเซลล์ไฟฟ้าตัวที่ 1 ต่อเข้ากับขั้วใดขั้วหนึ่งของเซลล์ไฟฟ้าตัวที่ 2 ขั้วที่เหลือของเซลล์ไฟฟ้าตัวที่ 2 ต่อเข้ากับขั้วใดขั้วหนึ่งของเซลล์ไฟฟ้าตัวที่ 3 ต่อในลักษณะนี้ไปจนครบ การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรมเป็นการเพิ่มค่าแรงดันไฟฟ้า แต่ไม่เพิ่มค่ากระแสไฟฟ้า

บทสรุป

2. การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบขนาน

คือ การนำเซลล์ไฟฟ้า หรือแหล่งจ่ายไฟฟ้ามาต่อคร่อมขนานกันไป โดยนำขั้วบวกของเซลล์ไฟฟ้าทุกเซลล์ต่อรวมไว้ที่จุดเดียวกัน และนำขั้วลบของเซลล์ไฟฟ้าทุกเซลล์ต่อรวมไว้ที่จุดเดียวกันอีกจุดหนึ่ง ขั้วบวกจุดรวม และขั้วลบจุดรวมเป็นขั้วจ่ายแรงดันไฟฟ้าไปใช้งาน การต่อแบบนี้เป็นการเพิ่มค่าการจ่ายกระแสไฟฟ้าของแหล่งจ่ายให้ภาระได้มากขึ้น แต่ไม่เพิ่มค่าแรงดันไฟฟ้า

3. การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบผสม

คือ การนำเซลล์ไฟฟ้า หรือแหล่งจ่ายไฟฟ้ามาต่อรวมกัน ระหว่างการต่อแบบอนุกรมและการต่อแบบขนาน การคิดค่าแรงดันไฟฟ้ารวม และคิดค่าความต้านทานภายในเซลล์ไฟฟ้ารวม ต้องใช้วิธีการคิดค่าของการต่อวงจรแบบอนุกรม และการต่อวงจรแบบขนานร่วมกัน การคิดหาค่าผลรวมไม่คงที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับลักษณะการต่อวงจรใช้งาน การต่อแบบนี้เพื่อเพิ่มค่าการจ่ายกระแสไฟฟ้าของแหล่งจ่ายให้ภาระได้มากขึ้น และเพิ่มค่าแรงดันไฟฟ้าจ่ายออกสูงขึ้น

